



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз 1089/2022
13.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Бојане Пауновић и Милене Рашић, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела самовлашће из члана 330. став 2. у вези става 1. КЗ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 926/22 од 04.10.2022. године, поднетом против правноснажне пресуде Вишег суда у Нишу Кж1 325/22 од 29.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ, као основан, захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца Ктз 926/22 од 04.10.2022. године и **УТВРЂУЈЕ** да је правноснажном пресудом Вишег суда у Нишу Кж1 325/22 од 29.07.2022. године, учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) Законика о кривичном поступку, у корист окривљеног АА.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу К 19/22 од 25.05.2022. године окривљени АА оглашен је кривим због кривичног дела самовлашће из члана 330. став 2. у вези става 1. КЗ и осуђен на новчану казну у износу од 30.000,00 динара коју је дужан да плати у року од 30 дана од дана правноснажности пресуде. Окривљени је обавезан да плати трошкове паушала у износу одређеном у изреци пресуде, као и остале трошкове кривичног поступка о чијој висини ће суд одлучити посебним решењем. Приватни тужиоци ББ и ВВ су упућени да имовинскоправни захтев остваре у парничном поступку.

Пресудом Вишег суда у Нишу Кж1 325/22 од 29.07.2022. године усвајањем жалбе браниоца окривљеног АА, адвоката Драгана Бојанића, преиначена је пресуда Основног суда у Алексинцу К 19/22 од 25.05.2022. године тако што је Виши суд у Нишу, окривљеног АА на основу одредбе члана 423. тачка 1) ЗКП, ослободио од оптужбе да је извршио кривично дело самовлашће из члана 330. став 2. у вези става 1. КЗ. Истом пресудом одређено је да трошкови кривичног поступка падају на терет

приватних тужилаца ББ и ВВ о чијој висини ће првостепени суд одлучити посебним решењем. Приватни тужиоци су упућени да имовинскоправни захтев остваре у парничном поступку.

Против правноснажне пресуде Вишег суда у Нишу Кж1 325/22 од 29.07.2022. године Републички јавни тужилац поднео је захтев за заштиту законитости Ктз 926/22 од 04.10.2022. године, због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји као основан поднети захтев за заштиту законитости и утврди да је побијаном пресудом повређен закон у корист окривљеног.

Врховни касациони суд је доставио примерак захтева за заштиту законитости браниоцу окривљеног АА, адвокату Драгану Бојанићу у складу са одредбом члана 488. став 1. КЗ те је у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажну пресуду против које је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је основан.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се у поднетом захтеву за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца указује да је пресудом другостепеног суда учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП у корист окривљеног јер је погрешно примењен закон у погледу питања да ли је дело за које се окривљени гони кривично дело.

Из списка предмета произилази да је другостепени суд усвајањем жалбе браниоца окривљеног преиначио првостепену пресуду и окривљеног на основу члана 423. тачка 1) ЗКП ослободио од оптужбе за кривично дело самовлашће из члана 330. став 2. у вези става 1. КЗ, налазећи да дело које је приватном тужбом окривљеном АА стављено на терет по закону није кривично дело. Дајући разлоге за своју одлуку, другостепени суд наводи да државина представља фактичку власт на ствари, а не право, па самим тим не може представљати предмет извршења кривичног дела самовлашћа из члана 330. КЗ.

Изнети закључак другостепеног суд, по оцени Врховног касационог суда, не може се прихватити, из следећих разлога:

Кривично дело самовлашће из члана 330. став 1. КЗ чини лице које самовласно прибавља неко своје право или право које сматра да му припада, док према ставу 2. истог члана, ово дело чини лице које дело из става 1. овог члана учини за другог.

Из законског описа бића наведеног кривичног дела произилази да је радња овог кривичног дела самовласно прибављање права. Прибављање у смислу овог кривичног дела, значи омогућавање коришћења свог права или права за које учинилац сматра да му припада и може бити извршено на различите начине, а предмет самовласног прибављања може бити право које постоји или право за које учинилац сматра да му припада, али које не може да врши или остварује, па учинилац у том циљу, мимо надлежних државних органа и прописаног поступка, самоиницијативно предузима

делатности да би прибавио то своје постојеће или претпостављено право. Субјективно обележје овог кривичног дела, поред умишљаја, подразумева и свест о томе да учиниоцу припада право које прибавља.

Право које се прибавља вршењем овог кривичног дела, примера ради, може бити својина, залога, право службености али и државина, како се то основано указује захтевом за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца.

Појам државине, врсте државине и услови за заштиту државине уређени су одредбама члана 70. до 81. Закона о основама својинскоправних односа, из којих, између осталог, произилази да државина представља фактичку власт на ствари и може бити непосредна или посредна, законита или незаконита, државина ствари и државина права.

Државина ствари је најшира фактичка власт на ствари, која по обиму одговара садржини права својине, јер се држалац понаша као власник, без обзира на то да ли има право својине или не.

Приватном тужбом окривљеном АА стављено је на терет да је у стању урачунљивости, свестан свога дела и његове забрањености, самовласно прибавио државину себи и својој невенчаној супрузи ГГ на тераси описаној у тужби, сматрајући да им иста припада по основу права својине ГГ, иако је знао да је тераса у искључивој државини приватних тужилаца ББ и ВВ, и то тако што је на начин ближе описан у приватној тужби, са терасе уклонио ствари приватних тужилаца и изместио постојећу металну ограду коју је поставио са северне и западне стране.

Државина као фактичка власт на ствари подразумева просторан однос према ствари и огледа се кроз њено искоришћавање, а окривљени је, према изреци пресуде, сматрајући да му наведено право припада по основу права својине његове невенчане супруге, уклањањем ствари приватних тужилаца са предметне терасе и измештањем постојеће ограде терасе, у конкретном случају, реализовао такву фактичку власт. Предузимајући наведене радње окривљени је, према изреци пресуде поступао као да је предметна тераса у непосредној државини његове ванбрачне супруге и њега, и то је учинио самовласно, због чега је у контексту радњи које су му стављене на терет, његово поступање описано као противправно.

Према томе, радње описане у приватној кривичној тужби које је окривљени АА предузео, садрже сва субјективна и објективна обележја кривичног дела самовлашће из члана 330. став 2. у вези става 1. КЗ, па је другостепени суд погрешно применио кривични закон у погледу оцене да ли је дело за које се окривљени гони кривично дело, а када је окривљеног ослободио од оптужбе на основу члана 423. тачка 1. ЗКП, те учинио повреду одредбе члана 439. тачка 1) ЗКП, на шта се основано указује захтевом за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је усвојио као основан захтев за заштиту законитости Републичког јавног тужиоца и на основу члана 492. став 1. тачка 3) ЗКП утврдио да је побијаном правноснажном пресудом Вишег суда у Нишу Кж1 325/22 од 29.07.2022. године учињена повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1)

ЗКП у корист окривљеног АА, не дирајући при томе у правноснажност наведене пресуде.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**